

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

třetí číslo letošních Zpráv památkové péče patří opět k číslům tematickým. Tentokrát je věnováno významnému životnímu jubileu předního odborníka, milého kolegy a dobrého člověka, Petra Macka, jenž se významně zasloužil o hlubší poznání našich stavebních památek i výchovu několika generací historiků umění a pracovníků památkové péče. Obě zmíněné zásluhy lze chápat jako cíle jeho paralelních, ale vzájemně se prolínajících poslání památkáře a vysokoškolského učitele. Jak ale Petra Macka přiblížit a charakterizovat? Před časem jej jeden z kolegů označil za „památkářského Gándhího“ a ve zkratce tím řekl vše podstatné. K Petrově osobnosti, přístupu k lidem, a tím i odbornému působení totiž patří i absence přebujelého ega a o to větší dávka sebeironie, pochybností, pracovitosti a výjimečné vstřícnosti ke kolegům i studentům. Díky tomu je i v 70 letech stále otevřen odlišným názorům, novým metodám, týmové spolupráci i konstruktivní diskusi nad daným problémem v duchu „padni komu padni“, vždy ale se snahou o nalezení skutečně validních argumentů ve prospěch zkoumané či posuzované památky. Na druhou stranu Petrův nevtravý a pochybnosti připouštějící názor, z něhož nejvíce získávají ti, kdo sami umějí naslouchat a společně objevovat, nebývá někdy plně doceněn mnohými ráznějšími a hlasitějšími osobnostmi. Nejspíš proto, že nikdy nemá podobu absolutní pravdy, ale je výsledkem poctivé duševní práce s argumenty, jejichž zdravé zpochybňování zkrátka k hledání patří.

Snímek na této straně nebyl zvolen náhodně. Vzácně totiž zachycuje Petra Macka při průzkumu klenutých prostor na nádvorní straně bývalého hotelu Slunce v Českých Budějovicích. Petr podává ruku svému kolegovi Janu Mukovi, jenž se stal vedoucím proslulého ateliéru stavebněhistorického průzkumu Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (SÚRPMO) po Dobroslavu Líbalovi. Kromě toho, že fotografií průzkumníků při práci je jako šafránu (zpravidla dokumentují jen samotnou památku a klíčové stavební konstrukce), má fotografie i hluboce symbolický rozměr. Muk s Mackem si v Líbalově ateliéru osvojili metodu průzkumů staveb, při které s výhodou proti kolegům s čistě uměnovědným vzděláním využívali svých inženýrských znalostí konstrukčních principů staveb. Slibně se rozvíjející kariéru Jana Muka zarazil předčasný skon, a tak tím, kdo metodu stavebněhistorického průzkumu ve spolupráci s dalšími v praxi ověřoval, dále rozvíjel a díky vydání několika metodik i v základních rysech kodifikoval, byl právě Petr Macek. Snímek obrazně překlenuje propast mezi minulostí a dneškem s připomínkou, že lety a mnoha realizacemi ověřené základní principy průzkumu historických staveb zůstaly dosud v podstatě nezměněny.

Cesta k tomuto číslu Zpráv se začala otevírat již před několika lety, kdy vznikl nápad sestavit osobněji laděný sborník příspěvků k Petrovým 65. narozeninám. Sešla se tehdy řada příspěvků i vzpomínkových textů, ale vinou nepříznivých okolností se záměr bohužel nepodařilo uskutečnit. Letošní kulaté jubileum jsme si tedy již nemohli nechat ujít. Z důvodu omezeného rozsahu časopisu a širě jubilantových odborných zájmů jsme k jeho tvorbě nemohli přizvat zdaleka všechny, kteří s ním během uplynulých téměř pěti desetiletí spolupracovali. Primárně tak svými texty přispěli Petrovi současní kolegové z obou jeho domovských pracovišť – Národního památkového ústavu i Ústavu pro dějiny umění Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Číslo jsme obohatili také o vybrané příspěvky ze studentské konference, kterou oblíbenému pedagogovi jeho studenti letos uspořádali. Členění obsahu do tří základních sekcí odráží ideál přístupu památkové péče: památku řádně prozkoumat a popsat, interpretovat s využitím poznatků dějin umění i dalších věd a získané poznatky následně kvalitně a účelně aplikovat v praxi památkové péče, aby kulturní dědictví zůstalo zachováno i dalším generacím. Zároveň se v tomto členění zrcadlí i pestrost Petrových odborných zájmů (stavebněhistorický průzkum, dějiny umění a památková péče – zvláště barevnost fasád), tedy ve výsledku jemu tak blízké celostní pojetí procesu poznávání kulturních památek a péče o ně. Nerecenzovaná část časopisu pak vedle několika kratších příspěvků přináší také esej charakterizující Petrovu „školu“, soubor vzpomínek na SÚRPMO a závěrem i Petrovu bibliografii a soupis průzkumů.

Příjemné a inspirativní čtení přeje

František IŠA

